

College informatiebrief

Onderwerp: Toekomstig Afvalbeleid in Sliedrecht – Een wereld te winnen

Datum: 30 november 2021

Portefeuille T.A. Spek

Sliedrecht verdient een actueel en passend afvalbeleid.

Sliedrecht maakt een heldere keuze en wil de afvalinzameling op een duurzame wijze organiseren.

Achtergrond

Op 14 juni 2021 hebben de fractiespecialisten onder leiding van Andre Krouwel (Vrije Universiteit en Kieskompas) gesproken over de belangrijkste issues en dilemma's die in de gemeenteraad spelen om te komen tot een nieuw afvalbeleid. Op basis van dit gesprek is een definitieve vragenlijst opgesteld om te onderzoeken wat de mening is van de inwoners van Sliedrecht over de wijze van afvalinzameling in de gemeente.

In de periode van 26 juli en 20 september 2021 hebben 527 inwoners deel genomen aan dit onderzoek.

Op 6 oktober 2021 heeft u in het fractiespecialistenoverleg al een eerste terugkoppeling gekregen over de resultaten. Het college heeft toegezegd het eindrapport toe te sturen. Bijgevoegd ontvangt u het definitieve rapport van dit onderzoek.

Resultaten van het onderzoek

De belangrijkste les die wij uit het rapport halen, is dat het merendeel van de inwoners de landelijke doelstellingen wel belangrijk vinden, maar niet realistisch (bladzijde 11 van het rapport). Uit de landelijke cijfers blijkt echter dat het wel mogelijk is om deze doelstellingen te behalen.

Een ander belangrijk inzicht uit het onderzoek is dat het **afdwingen** van meer afvalscheiding, door mensen te laten betalen voor het restafval, op weinig steun kan rekenen (bladzijde 16 van het rapport).

Echter als men het belang van goed scheiden meer gaat zien en de doelstellingen realistisch vindt, dan is er **draagvlak** voor een systeem waarbij minder restafval door goed scheiden financieel beloond wordt (bladzijde 16 van het rapport).

Vervolg

Wij zullen in 2022 een voorstel doen aan uw raad om te komen tot een nieuw afvalbeleid. Hierin zullen de uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen.

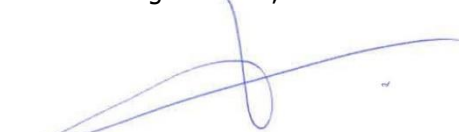
Binnen de mogelijkheden van de begroting gaan wij communiceren over de haalbaarheid van de landelijke doelstellingen en de manier waarop inwoners hier hun bijdrage in kunnen leveren. Hiermee willen we bewoners overtuigen van het realisme van de doelstellingen.

Een eventuele wijziging in het afvalbeleid kan dan in 2024 worden ingevoerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,
De secretaris, De burgemeester,

N.H. Kuiper mca mcm

mr. drs. J.M. de Vrie

TOEKOMSTIG AFVALBELEID IN SLIEDRECHT - EEN WERELD TE WINNEN

IN OPDRACHT VAN GEMEENTE SLIEDRECHT

Jeroen van Lindert, Laura Van Heck, Sjoerd van der Steen,
Yordan Kutiyski, Sanneke Kwadijk en André Krouwel

› Inhoudsopgave

• Inhoudsopgave	2
• Samenvatting	3
• Belangrijkste bevindingen per groep	3
• 1. Over het onderzoek	7
• 2. Algemene resultaten	9
• 3. Toekomstig afvalbeleid Sliedrecht	14
• 3.1 Slot op containers	14
• 3.2 De wil om afval te verminderen	14
• 3.3 Betalen per afvalzak	16
• 3.4 Nascheiding	17
• 3.5 Diftar werkt	19
• 3.6 Negatieve gevolgen Diftar	20
• 3.7 Zorgen bij Diftar	21
4. Sterkste (cor)relatie van de verschillende houdingen	24
• 5. Appendix	25
• 5.1 Ontwikkeling van de dieperliggende dimensies	25

› Samenvatting

De gemeente Sliedrecht staat voor de opgave om invulling te geven aan de landelijke doelstelling om het restafval per inwoner te verminderen naar 100 kilo per persoon per jaar. Dat komt voor de gemeente Sliedrecht neer op ruim een halvering van de huidige restafvalstroom. Om in kaart te brengen hoe inwoners van Sliedrecht denken over het toekomstig afvalbeleid van de gemeente, deed Kieskompas onderzoek onder de inwoners.

Ongeveer de helft van de Sliedrechtters geeft aan het **(heel) belangrijk** te vinden dat de **landelijke doelstelling van 100 kilo restafval per jaar behaald wordt**, terwijl ruim één op de drie neutraal is en ongeveer één op de vijf dit (helemaal) niet belangrijk noemt. Er is echter een groot verschil tussen de doelstelling belangrijk vinden en dit realistisch noemen; **slechts iets meer dan één op tien Sliedrechtters noemt het realistisch om de landelijke doelstelling te behalen**. Uit [eerder onderzoek](#) van de gemeente bleek dat deze landelijke doelstelling in theorie behaald kan worden, hoewel de praktijk natuurlijk altijd ingewikkelder is.

Als we vragen naar de belangrijkste prioriteiten voor toekomstig afvalbeleid zijn inwoners behoorlijk verdeeld. Hoewel de meeste inwoners kiezen voor *lage kosten* als belangrijkste prioriteit, volgt *duurzaamheid/milieu* en ook *gemak voor inwoners* op korte afstand. **Veel Sliedrechtters geven aan hun afval beter te zullen scheiden als dat hun geld bespaart op de afvalstoffenheffing**, maar als gevraagd wordt op welke manier de landelijke doelstelling het best behaald zou kunnen worden, is **inwoners laten betalen voor hun restafval (diftar) de minst populaire methode**. Er wordt dan het **vaakst gekozen voor het makkelijker maken om afval te scheiden** en **meer voorlichting**. Veel Sliedrechtters vinden wel dat mensen die beter afval scheiden minder zouden moeten betalen en dat een vast bedrag voor afval niet eerlijk is.

De overgrote meerderheid van de inwoners verwacht **negatieve gevolgen als mensen voor hun restafval zouden moeten betalen**; vooral zorgen over het dumpen van afval zijn groot. Ook denkt men dat de kosten juist zullen toenemen omdat zwerfvuil dan moet worden opgeruimd. Daarnaast maakt meer dan de helft zich zorgen over de financiële consequenties die dit heeft voor grote gezinnen en voor bewoners van appartementen.

Resultaten van dit onderzoek laten zien hoe complex en genuanceerd meningen over afvalbeleid in elkaar zitten. Zo is er draagvlak voor een systeem waarbij goed gedrag – minder restafval door beter scheiden – financieel beloond moet worden, maar **afvalscheiding afdwingen door mensen te laten betalen voor restafval kan op weinig steun rekenen**.

› Belangrijkste bevindingen per groep

Hieronder zijn de belangrijkste bevindingen per bevolkingsgroep (op basis van leeftijd, opleiding, geslacht), situatie (financieel, woonsituatie, huren/kopen, afstand tot afvalbakken), en overtuiging (prioriteit binnen afvalbeleid, belang van afvalvermindering, realistisch om afval te verminderen) op een rijtje gezet.

› Leefijdsgroepen/Levensfases

Mensen in de pensioenfase (65+) kunnen we in Sliedrecht benoemen als de groene generatie. Binnen de verschillende leeftijdsgroepen hechten zij het meeste belang aan het behalen van de landelijke doelstelling van 100 kilo restafval per persoon per jaar en hebben zij de grootste wil om restafval te verminderen. **Ook zijn zij het vaakst voorstander van een slot op containers en het betalen per afvalzak restafval**, en zijn zij gevoeliger voor argumenten die pleiten voor Diftar dan andere leeftijdsgroepen. Hun kennis over afvalscheiding is gemiddeld.

We nemen vaak aan dat mensen in de opbouwfase van hun leven (18-34 jaar) het milieubewustzijn zijn. Uit onderzoek van het [CBS](#) blijkt dat jongeren inderdaad een hoog klimaatbewustzijn hebben, maar dat andere leeftijdsgroepen ook hoog scoren. In Sliedrecht zien we in deze **jongste leeftijdsgroep** afwijkende scores; zij **vinden het juist minder belangrijk dat Sliedrecht voldoet aan de landelijke doelstelling en scoren ook laag op de wil om restafval te verminderen**. Bovendien vinden zij de landelijke doelstelling niet realistisch en heeft deze groep de meeste zorgen over Diftar. Daarnaast zijn er binnen deze leeftijdsgroep ook grotere verschillen: zo blijken de jongsten (18-24) zich minder zorgen te maken over de negatieve gevolgen van Diftar en de nationale doelstelling minder belangrijk te vinden dan de 25-34-jarigen. **Vooral Sliedrechters tussen de 25 en 34 jaar prioriteren lage kosten en gemak voor inwoners vaker boven duurzaamheid**, waardoor de Sliedrechters in de opbouwfase minder 'groen' overkomen.

› Opleiding

De uitkomsten op opleidingsniveau zijn verrassend. Want hoewel uit [landelijk onderzoek](#) blijkt dat theoretisch opgeleiden een hoger klimaatbewustzijn hebben, **zien we in Sliedrecht dat de dieperliggende houding van praktisch opgeleiden als het over afvalbeleid gaat, juist het groenst is**. Zij vinden de doelstelling om restafval te verminderen niet alleen realistischer maar ook vaker belangrijk dan andere opleidingsgroepen en zij zijn vaker geneigd hun afval te scheiden. **Ook zijn praktisch opgeleiden veel vaker voorstander van een slot op containers en van Diftar**.

De verschillen tussen middel- en theoretische opgeleiden zijn niet heel groot. Toch blijkt, ook weer verrassend, de dieperliggende houding van **middel-opgeleiden op bijna alle onderwerpen steeds iets 'groener' dan die van de theoretici**. Zij zien wel iets vaker negatieve gevolgen van Diftar. Theoretisch opgeleiden denken het minst vaak dat Diftar werkt en hebben de minste kennis over afvalscheiding.

› Geslacht

De verschillen tussen mannen en vrouwen zijn niet groot. Vrouwen vinden het vaker belangrijk dat Sliedrecht de landelijke doelstelling haalt en zijn minder vaak voorstander van nascheiding dan mannen. Vrouwen vinden de argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval ook belangrijker, maar zien ook vaker negatieve gevolgen als dit wordt ingevoerd. Tot slot hebben vrouwen meer kennis over afvalscheiding dan mannen.

› Rondkomen

Van grote invloed op nagenoeg alle aspecten binnen dit onderzoek, is of iemand aangeeft (zeer) makkelijk, (zeer) moeilijk, of matig (niet moeilijk, niet makkelijk) kan rondkomen van het totale huishoudinkomen. **De groep die aangeeft moeilijk rond te komen scoort op een aantal aspecten in de uiterste regionen**. Zij vinden de landelijke doelstelling het minst belangrijk en ook het minst realistisch. Ook is er **binnen deze groep geen of nauwelijks draagvlak voor een slot op containers en zien zij veruit het vaakst negatieve gevolgen van Diftar**. Wel is er een relatief hoge bereidheid om afval te scheiden en noemen ze de argumenten van Diftar belangrijk. **Ze zijn voornamelijk grote voorstander van**

nascheiding. We lijken hier te zien dat deze groep zich vooral zorgen maakt over oplopende kosten en op zoek is naar een rechtvaardig systeem waar men controle over deze kosten heeft (wil om afval te scheiden). De kennis van afvalscheiding is bij deze groep tegelijkertijd het laagst. De groep die aangeeft matig rond te komen heeft gemiddeld genomen een groenere houding en is ook vaker voorstander van Diftar dan de groep die makkelijk rondkomt.

› *Woonsituatie (Appartement/vrijstaand/rijtjeshuis)*

De woonsituatie blijkt behoorlijk bepalend voor de visie op afvalbeleid; **appartementsbewoners springen er duidelijk uit.** Ze noemen het behalen van de landelijke doelstelling minder vaak realistisch, maar zijn veel **vaker voorstander van een slot op containers en het betalen per zak restafval.** Ook noemen ze de argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval belangrijker, hoewel ze tegelijkertijd ook meer negatieve gevolgen verwachten dan bewoners van rijtjes- of vrijstaande woningen. Er zijn over het algemeen geen grote verschillen tussen bewoners van rijtjeshuizen of vrijstaande woningen.

› *Type woning (huur of koop)*

Er zijn slechts kleine verschillen zichtbaar tussen Sliedrechters in een huur- en koopwoning. Bewoners van koopwoningen lijken iets terughoudender als het gaat over aanpassen van het afvalbeleid. **Huurders hechten wat meer belang aan het verminderen van restafval en zijn vaker voorstander van een slot op containers en het betalen per zak restafval.** Huurders vinden de argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval ook belangrijker, maar zien wel wat vaker negatieve gevolgen van dit systeem.

› *Afstand afvalbak*

Sliedrechters werden gevraagd aan te geven op hoeveel meter ze wonen van afvalbakken voor restafval, GFT, papier, PBD, glas, en textiel. Het gemiddelde per respondent werd berekend, en de respondenten werden ingedeeld op basis van kwartielen. Elke groep bevat dus een kwart van de respondenten, van zeer korte afstand tot zeer lange afstand. **Sliedrechters die op (zeer) korte afstand wonen** van een afvalbak vinden het vaker belangrijk en realistisch dat restafval verminderd wordt dan mensen die op grotere afstand van een afvalbak wonen. **Ook zijn ze wat vaker voorstander van het betalen per afvalzak en denken zij vaker dat Diftar werkt.** **Inwoners die op zeer korte afstand wonen van afvalbakken zijn minder enthousiast over het betalen per afvalzak** dan inwoners die op een korte afstand wonen. Mogelijk zien we hier terug dat inwoners die op zeer korte afstand van afvalbakken wonen, banger zijn voor overlast/dumpen van afval.

› *Prioritering van toekomstig afvalbeleid*

Aan het begin van het onderzoek vroegen we Sliedrechters wat volgens hen de hoogste prioriteit moet hebben bij het toekomstig afvalbeleid: lage kosten, duurzaamheid/milieu of het gemak voor de inwoners. Deze groepen zijn vervolgens ook in het groependiagram opgenomen. **Sliedrechters die duurzaamheid/milieu de belangrijkste prioriteit noemen, denken duidelijk anders over het afvalbeleid dan degenen die lage kosten of het gemak voor inwoners de belangrijkste prioriteit noemden.** De ideologie bepaalt niet alleen de visie op afvalbeleid maar heeft ook invloed op de mogelijkheden die iemand ziet. Degenen die duurzaamheid de belangrijkste prioriteit noemen, willen er veel aan doen om afval te verminderen, zijn voorstander van sloten en vinden de argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval ook belangrijker. Ze hebben bovendien de grootste kennis over afvalscheiding. De negatieve gevolgen van Diftar wordt door de drie groepen vergelijkbaar ervaren.

› *Landelijke doelstelling belangrijk*

De groep die het behalen van de landelijke doelstelling om het restafval te verminderen (heel) belangrijk noemt, is goed te vergelijken met degenen die duurzaamheid de belangrijkste prioriteit voor toekomstig afvalbeleid noemden. **Ook bij Sliedrechtters die de landelijke doelstelling (helemaal) niet belangrijk noemen blijkt ideologie bepalend voor de onderliggende houdingen.** Deze groep heeft minder motivatie tot het verminderen van restafval, heeft minder kennis over afvalscheiding, wil minder vaak een slot op de container en vindt de argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval minder belangrijk. **Dit is dan ook de groep die het meest positief is over nascheiding.** Sliedrechtters die de doelstelling niet belangrijk, maar ook niet onbelangrijk noemden, werden niet verder in detail bekeken.

› *Landelijke doelstelling realistisch*

Sliedrechtters die de landelijke doelstelling (heel erg) realistisch noemen zijn erg vergelijkbaar met degenen die duurzaamheid de belangrijkste prioriteit voor toekomstig afvalbeleid noemen en degenen die de landelijke doelstelling belangrijk vinden. **Deze groep staat zelfs nog iets positiever ten opzichte van een slot op de containers en de argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval.** Ze hebben de meeste kennis over afvalscheiding, zien minder vaak negatieve gevolgen van Diftar en zijn het minst voorstander van nascheiding.

We zien hier het duidelijke verschil tussen een ideologie en de overtuiging dat iets realistisch is. Waar we op nagenoeg alle aspecten duidelijke tegenpolen zien ontstaan tussen degenen die de doelstelling juist wel of juist niet belangrijk vinden, zien we hier veel kleinere afwijkingen. **Sliedrechtters die de doelstelling (helemaal) niet realistisch vinden** scoren op alle aspecten redelijk gemiddeld. Het is kortom een groep zonder grote motivatie iets te veranderen maar ook geen grote weerstand zal hebben tegen veranderingen.

1. Over het onderzoek

› Onderzoeksopzet

Dit onderzoek is in opdracht van de gemeente Sliedrecht uitgevoerd door Kieskompas in samenwerking met de Vrije Universiteit. Met dit onderzoek brengen we in kaart hoe de inwoners van Sliedrecht denken over het toekomstige afvalbeleid van hun gemeente. Om een passende vragenlijst op te stellen zijn allereerst de beeldbepalende en oordeelsvormende vergaderingen over het afvalbeleid bestudeerd en kregen de politieke partijen de mogelijkheid om aanvullende informatie aan te leveren. Om een beter beeld te krijgen van het huidige afvalbeleid van de gemeente Sliedrecht zijn verdiepende gesprekken gevoerd met materiedeskundigen (Bert Nederlof en Thijs Veerman). Tot slot is er een bijeenkomst met de politieke partijen georganiseerd om met hen de conceptvragenlijst met de politieke partijen te bespreken. Na deze check op volledigheid van de vragenlijst en het implementeren van de aangedragen suggesties tijdens deze bijeenkomst is de dataverzameling gestart. Om zoveel mogelijk inwoners bij het onderzoek te betrekken is naast het Kieskompas-panel ook een social-media campagne opgestart en hebben zowel de gemeente Sliedrecht als de politieke partijen een openbare link en QR-code onder de aandacht van hun inwoners gebracht.

› Dataverzameling

De dataverzameling voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden tussen 26 juli en 20 september 2021. In deze periode hebben uiteindelijk 527 Sliedrechtse deelgenomen aan het onderzoek. Om respondenten een gewicht toe te kennen, moeten hun leeftijd, geslacht, opleiding, en stemgedrag bekend zijn, hetgeen 500 Sliedrechtse met ons deelden. De resultaten van dit onderzoek zijn gewogen naar geslacht, leeftijd, hoogst behaalde opleiding en stemgedrag bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 om de data ten aanzien van deze kenmerken representatief te maken voor de inwoners van Sliedrecht¹. In het onderzoek is geprobeerd om representativiteit te benaderen. Toch is het belangrijk om de uitkomsten niet te beoordelen op precieze getallen, maar de uitkomsten te lezen als trends en grove gemiddelden. In de analyse van de vragen hebben wij het daarom ook nooit over precieze percentages.

Geslacht	Man	49,4%
	Vrouw	50,6%
Leeftijd	18-34	25,2%
	35-49	24,8%
	50-64	25,3%
	65+	24,7%
Opleiding	Praktisch-opgeleid	43,7%
	Middel-opgeleid	36,3%
	Theoretisch-opgeleid	20,0%
Stemgedrag	SGP-ChristenUnie	15,5%
	PRO Sliedrecht	12,2%
	CDA	7,7%
	PvdA	5,6%
	VVD	4,8%
	Sliedregt.NU	3,3%
	D66	2,2%
	Blanco	0,2%
	Ik mocht niet stemmen	1,1%
	Dat weet ik niet meer	15,3%
	Ik heb niet gestemd	32,0%

¹ Gewichten hoger dan het 99^e percentiel zijn getrimd.

› Aanpak

Het is natuurlijk interessant om te weten hoeveel procent van de Sliedrechtters voorstander is van het *betalen per zak restafval* en/of *een slot op containers*, maar in dit onderzoek gaan we graag een stapje verder door naar de onderliggende diepere houdingen te kijken en de samenhang van deze dieperliggende houdingen te onderzoeken. Om de dieperliggende houdingen te achterhalen is gebruik gemaakt van statistische technieken die verschillende items die duiden op dezelfde dieperliggende houding tot één index combineren. Dit heeft uiteindelijk geleid tot zeven indexen die een dieperliggende houding representeren (zie tabel hiernaast). De totstandkoming van deze indexen wordt uitgebreider toegelicht in hoofdstuk 5.1 over de ontwikkeling van de dieperliggende dimensies.

Dieperliggende houdingen

Wil afval verminderen/scheiden

Slot op containers

Betalen per zak

Wil nascheiding

Diftar werkt

Zorgen bij Diftar

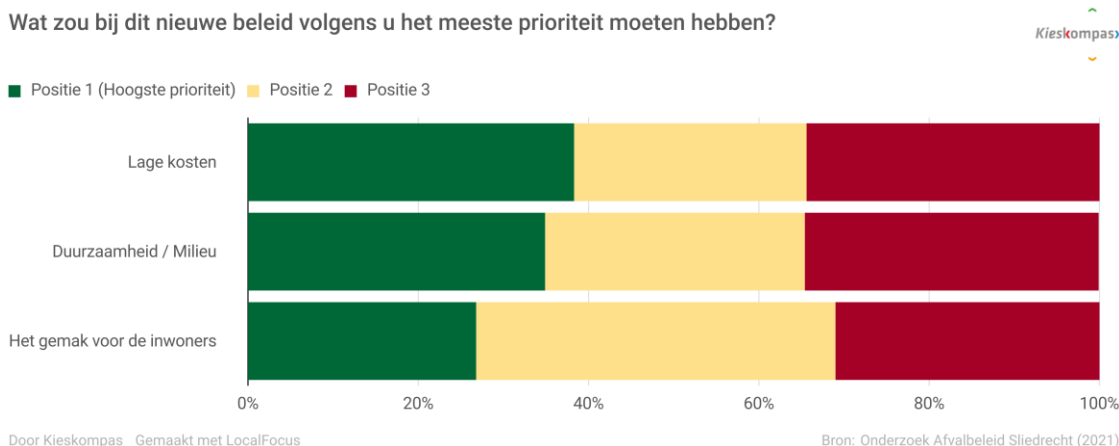
Negatieve gevolgen van Diftar

Elk hoofdstuk begint steeds met de verschillende stellingen binnen een dieperliggende houding (index) en op welke manier deze door inwoners van Sliedrecht beantwoord zijn. Vervolgens worden steeds twee dieperliggende houdingen in een tweedimensionaal landschap tegen elkaar afgezet; **het groependiagram**. Om de algemene samenhang tussen deze dieperliggende houdingen zichtbaar te maken wordt bij ieder groependiagram allereerst gekeken naar de regressielijn. Dit geeft een goed beeld van de algemene samenhang tussen deze dieperliggende houdingen in Sliedrecht. Maar dat algemene effect is niet voor iedereen hetzelfde. Daarom plotten we eveneens verschillende groepen Sliedrechtters in diezelfde tweedimensionale ruimte met hun gemiddelde score op deze dieperliggende houdingen. In een dergelijk groependiagram worden de verschillen tussen de verschillende groepen in één oogopslag zichtbaar. Daarbij segmenteren we de Sliedrechts bevolking steeds in leeftijdsgroepen/levensfasen, opleiding, geslacht, woonsituatie, woonplek, afstand tot afvalbakken, hoe makkelijk/moeilijk iemand rondkomt, prioritering van toekomstig afvalbeleid (hoofdstuk 2) en hoe belangrijk en realistisch de landelijke doelstelling wordt ervaren (hoofdstuk 2).

2. Algemene resultaten

› Prioriteit toekomstig beleid

Allereerst stelden we Sliedrechters een aantal algemene vragen over het toekomstig afvalbeleid van hun gemeente. Dat inwoners verschillend denken over het toekomstig afvalbeleid van hun gemeente wordt direct duidelijk bij de vraag of (1) *lage kosten*, (2) *duurzaamheid/milieu* of (3) *het gemak voor inwoners* de hoogste prioriteit moet hebben. In onderstaande figuur wordt duidelijk dat de meeste Sliedrechters **lage kosten de belangrijkste prioriteit** noemen, **gevolgd door duurzaamheid/milieu** en **vervolgens het gemak voor inwoners**. **Het gemak voor inwoners** wordt dan echter weer het **minst vaak op positie 3** (minst belangrijke prioriteit) geplaatst.

Een interessant patroon is te zien wanneer deze prioriteiten bekeken worden per leeftijdsgroep. Voor de helft van de 65-plussers heeft *duurzaamheid* de hoogste prioriteit, voor de 35-49- en 50-54-jarigen is dit een derde, en voor de 18-34-jarigen nog geen twee op tien. Terwijl de 35-49-jarigen ongeveer gelijk verdeeld zijn over welk thema ze de hoogste prioriteit geven, is dit bij de 50-64-jarigen voornamelijk *kosten*, al volgt *duurzaamheid* nabij. Opvallend is de jongste groep: hier is ook de meest voorkomende prioriteit de *kosten*, maar die is nauw gevolgd door *gemak*.

› Inschatten hoe veel afval de gemeente en inwoners kost

Er werd aan de inwoners van Sliedrecht gevraagd hoeveel euro per jaar ze denken dat de afvalinzameling voor uw huishouden de gemeente kost per jaar. Antwoorden hierop variëren enorm; van €0 tot €2500 (het hoogst mogelijke bedrag dat men kon kiezen). **De mediaan is €200, wat betekent dat de helft van de respondenten denkt dat het meer is dan €200, en de helft denkt dat het minder is.** Dit is een stuk lager dan de werkelijke kosten, want in 2021 is hiervoor 3.3 miljoen euro voor 10.989 aangesloten huishoudens begroot, wat uitkomt op zo'n €300 per jaar per huishouden.

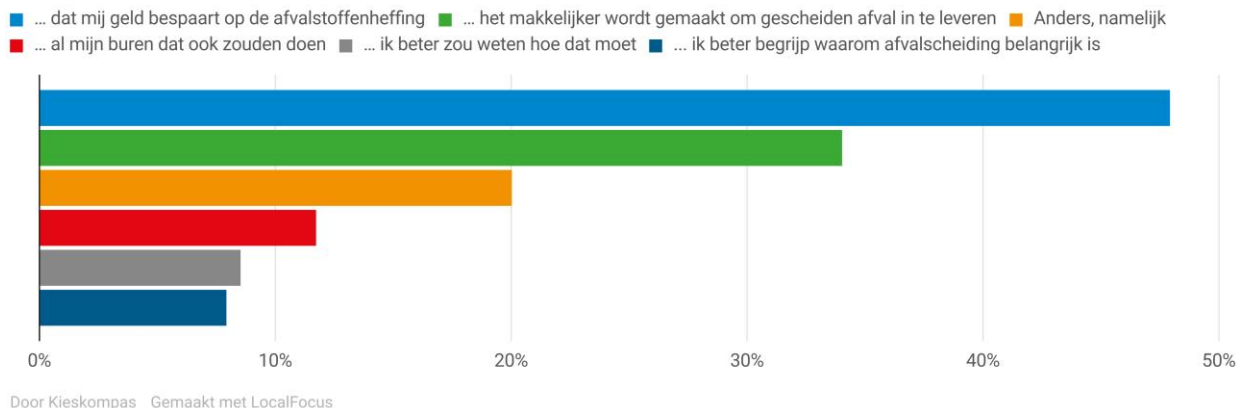
Daarnaast werd hen de vraag gesteld hoeveel afvalstofheffing ze denken per jaar te betalen voor hun huishouden. Ook hier lopen de antwoorden uiteen van €0 tot €2500, het minimum en maximum dat men kon aanduiden. **Ook hier is de mediaan €200; ruim zes op de tien schat een bedrag tussen €100 en €300.** Omdat afvalstofheffing afhankelijk is van het aantal mensen in een huishouden, werden de respondenten opgesplitst in zij die op zichzelf wonen, en zij die met anderen (volwassenen en/of kinderen) samenwonen. De afvalstofheffing voor éénpersoonshuishoudens in Sliedrecht is in 2021 €208,80, en voor een meerpersoonshuishouden €292,80. Beide groepen hebben een mediaan van €200, en verschillen weinig in hun antwoorden. Wie in een éénpersoonshuishouden woont lijkt hun afvalstofheffing dus te overschatten, terwijl wie met andere samenwoont dit juist lijkt te onderschatten.

› Zelf beter afval scheiden

Allereerst vroegen we Sliedrechtters wanneer ze zelf hun afval beter zouden scheiden, waarbij meerdere antwoorden gegeven konden worden. **Bijna de helft** van de Sliedrechtters geeft aan dat ze hun afval beter zouden scheiden *als dat hun geld bespaart op de afvalstofheffing; het belang van kosten wordt dus (deels) bevestigd. Ook het makkelijker maken van het aanleveren van gescheiden afval* wordt vaak genoemd; één op de drie. Respondenten die kozen voor ‘anders, namelijk’ noemden vooral dingen als ‘ik doe dit al erg serieus’ en ‘ik doe mijn best’.

Ik zou mijn afval beter scheiden als...

Meerdere antwoorden mogelijk

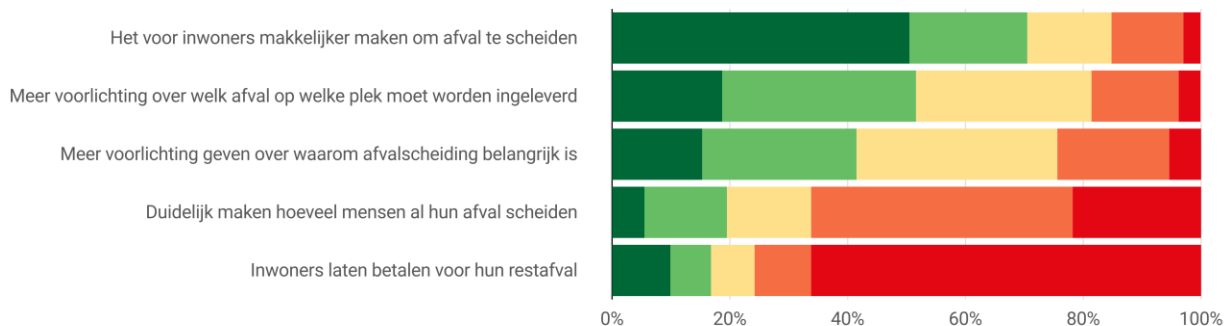
› Landelijke doelstelling

Vervolgens vroegen we Sliedrechtters (via een rangschikking) op welke manier de doelstelling om gemiddeld 100 kilo restafval per inwoner per jaar het best behaald zou kunnen worden. Voorafgaand aan deze vraag is met de deelnemers van dit onderzoek gedeeld dat in 2019 ongeveer 210 kilo per inwoner per jaar is opgehaald, dus dat de hoeveelheid restafval meer dan moet halveren. **De meeste inwoners plaatsten ‘het makkelijker maken om afval te scheiden’ bovenaan.** Praktische voorlichting (*hoe en waar lever ik afval in*) en meer bewustwording (*waarom is afvalscheiding belangrijk*) staan op plaats 2 en 3. **‘Inwoners laten betalen voor hun restafval (diftar)’ is de minst populaire methode;** slechts een kwart geeft het een podiumplek en ruim zes op de tien Sliedrechtters zet dit op de laatste plaats.

Hoe kan de doelstelling om gem. 100kg restafval per inwoner het best behaald worden?

Gevraagd om de beste methode (1) bovenaan en de minst goede methode (5) onderaan in een rij te plaatsen

■ 1 (beste methode) ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 (minst goede methode)

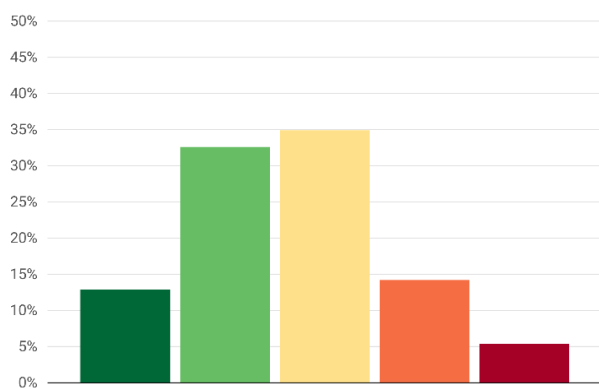
Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

Ook vroegen we Sliedrechtse inwoners hoe belangrijk ze deze doelstelling vinden. Bijna de helft van de inwoners geeft aan dit (heel) belangrijk te vinden. Een relatief grote groep (één op de drie Sliedrechtse) antwoordt hier neutraal en ongeveer twee op de tien vindt deze doelstelling (helemaal) niet belangrijk. Het wordt interessant als we dit vergelijken met het diagram rechts. Want hoewel bijna de helft het dus (heel) belangrijk vindt, vindt een veel kleinere groep (ruim één op tien) dit (heel) **realistisch**. Ruim zes op de tien vindt het (helemaal) niet realistisch en een kwart is neutraal. Kortom, we zien een groot verschil tussen wat men belangrijk vindt en wat men realistisch acht. Anders gezegd: **veel Sliedrechtse willen wel, maar hebben twijfels over de haalbaarheid.**

Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente Sliedrecht de landelijke doelstelling van gemiddeld 100 kilo restafval per inwoners per jaar haalt?

Hiervoor moet het aantal kilo's restafval in Sliedrecht meer dan halveren

■ Heel belangrijk ■ Belangrijk ■ Niet belangrijk, maar ook niet onbelangrijk
■ Niet belangrijk ■ Helemaal niet belangrijk

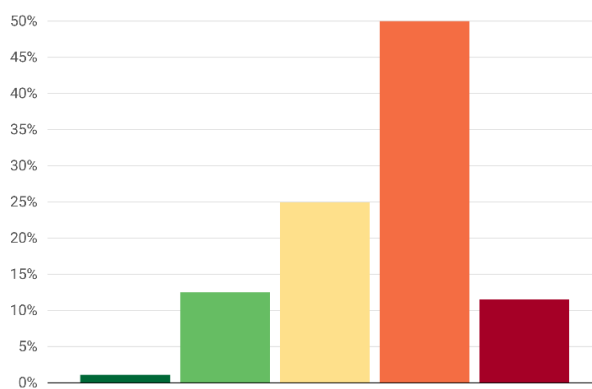

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus Bron: Onderzoek Afvalbeleid Sliedrecht (2021)

In hoeverre lijkt u dat realistisch om de landelijke doelstelling (100 kilo restafval per inwoner per jaar) te halen?

Hiervoor moet het aantal kilo's restafval in Sliedrecht meer dan halveren

■ Heel erg realistisch ■ Realistisch ■ Neutraal ■ Niet realistisch
■ Helemaal niet realistisch

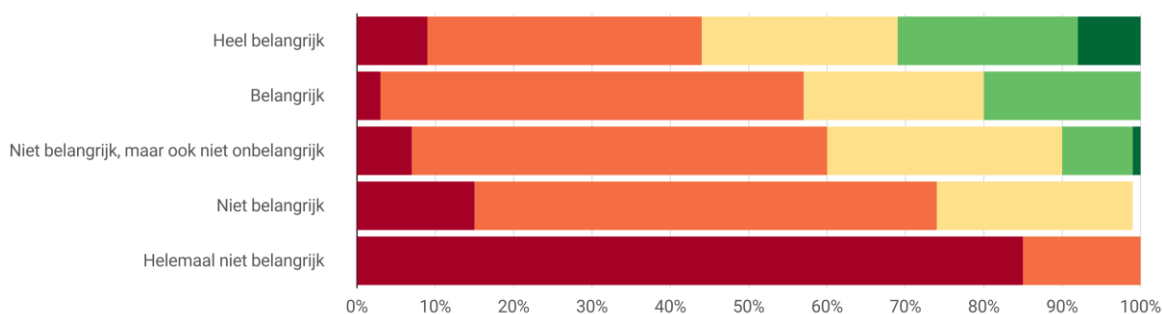
Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus Bron: Onderzoek Afvalbeleid Sliedrecht (2021)

Als we deze twee vragen combineren zien we ook een duidelijk relatie tussen deze twee aspecten. **Hoe belangrijker men de doelstelling vindt, des te realistischer men dat acht.** Inwoners die de doelstelling helemaal niet belangrijk vinden, noemen deze doelstelling ook (helemaal) niet realistisch. Echter, ook bij Sliedrechtse inwoners die het behalen van de doelstelling (heel) belangrijk vinden, noemt slechts een klein deel dit realistisch.

Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente Sliedrecht deze doelstelling haalt?

In combinatie met 'Hoe realistisch' men dat lijkt.

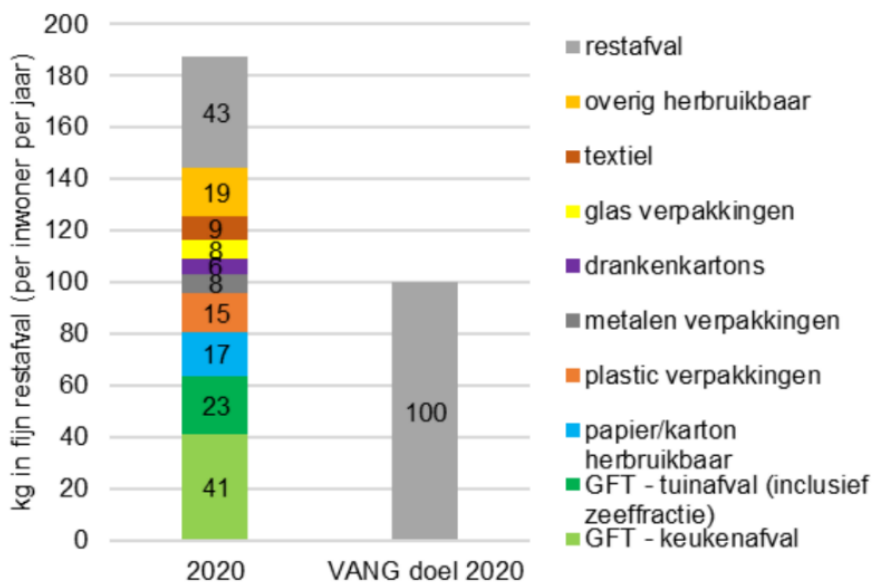
■ Helemaal niet realistisch ■ Niet realistisch ■ Neutraal ■ Realistisch ■ Heel erg realistisch

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

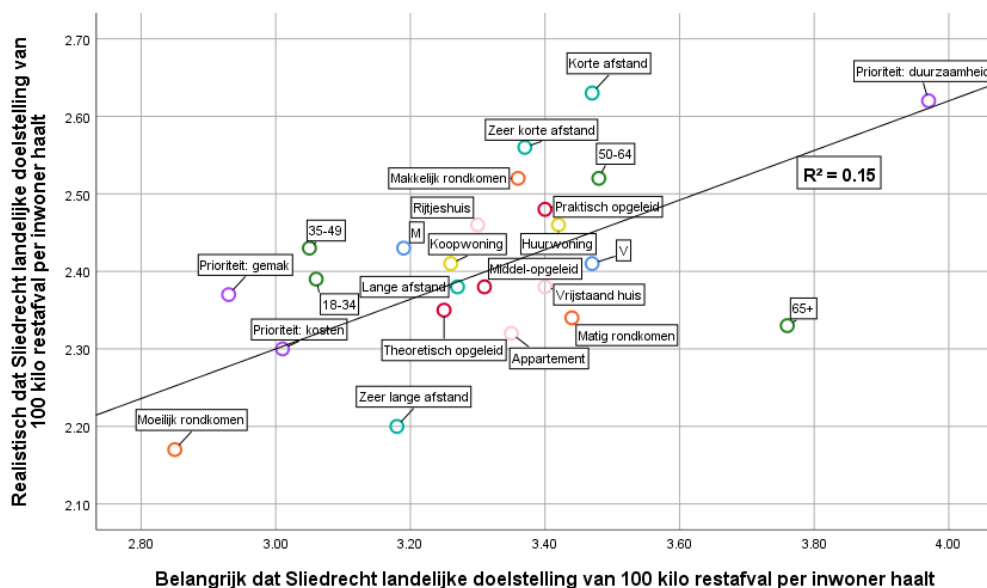
Bron: Onderzoek Afvalbeleid Sliedrecht (2021)

Als we echter kijken naar het [restafvalonderzoek](#) dat de gemeente Sliedrecht in het voorjaar van 2020 uitgevoerd heeft, zou **de doelstelling theoretisch haalbaar zijn**. Uit dit onderzoek naar wat er precies bij het restafval terecht komt, bleek dat 35% bestond uit GFT afval, 9% uit papier en 17% uit plastic of metalen verpakkingen en drankenkartons. In totaal blijkt dat 77% van wat bij het restafval belandt, daar niet thuishoort (zie rechterfiguur). Theoretisch is de doelstelling van 100 kilo restafval per inwoner paar jaar dus mogelijk (deze info is niet gedeeld met deelnemers aan het onderzoek). Het idee dat een ruime halvering van het restafval niet realistisch is, wordt dus niet bevestigd door deze feitelijke meting. **Dit laat zien dat de gemeente Sliedrecht winst kan boeken op het terrein van informatie en inzicht geven aan de inwoners, bewustwording/hulp etc.**

› De (cor)relatie tussen belangrijk en realistisch om doelstelling te halen

Onderstaande figuur noemen we een **groependiagram**. Het geeft de posities van verschillende bevolkingsgroepen aan op twee indexen, alsook het verband tussen de indexen. Groepen die meer naar rechts staan in de figuur, vinden het belangrijker dat Sliedrecht de nationale doelstelling haalt dan groepen die meer naar links staan. Groepen die zich hoger in de figuur bevinden, vinden het realistischer dat Sliedrecht deze doelstelling haalt dan groepen die zich onderaan bevinden. **De regressielijn geeft een positief verband weer, wat betekent dat iemand die de doelstelling belangrijk vindt, deze over het algemeen ook realistischer vindt;** en vice versa. Dit verband wordt gekenmerkt door een R^2 -waarde, die aangeeft hoe sterk het verband is. Tussen 0.01 en 0.10 noemen we een zwak verband, tussen 0.10 en 0.25 een redelijk sterk verband, tussen 0.25 en 0.50 een sterk verband en hoger dan 0.50 is een zeer sterk verband. **In het onderstaande groependiagram is dus sprake van een redelijk sterk verband.**

In het bovenstaande groependiagram zien we dat vooral *inwoners die vinden dat duurzaamheid de hoogste prioriteit moet hebben* bij nieuw beleid, de landelijke doelstelling zowel belangrijk als realistisch noemen. *Inwoners die makkelijk rondkomen* noemen de doelstelling vaker realistisch, maar niet vaker belangrijk dan *mensen die matig rondkomen*; *inwoners die moeilijk rondkomen* zijn de groep die de doelstelling het minst realistisch én het minst belangrijk noemt.

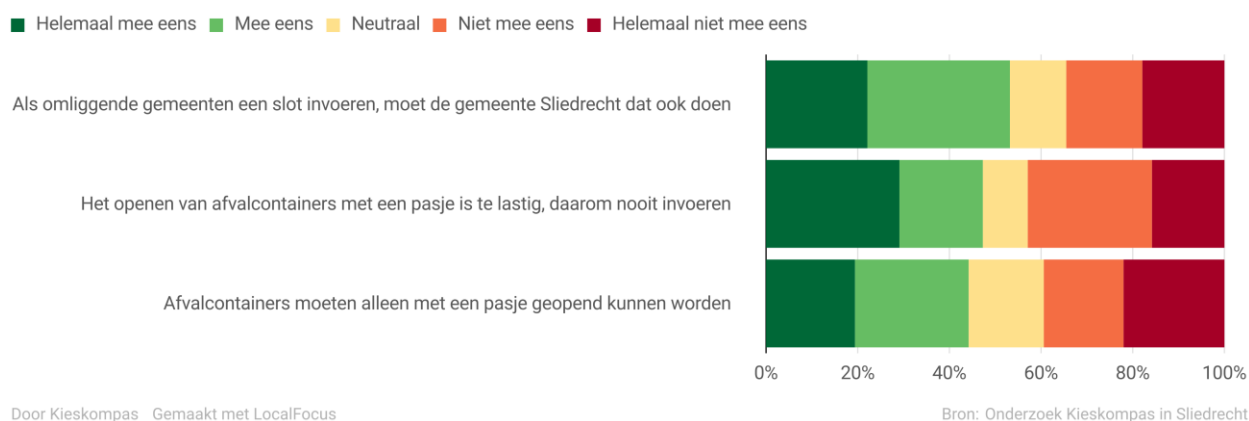
Inwoners in de pensioenfase (65+) noemen de doelstelling vaker belangrijk, maar juist minder vaak realistisch dan andere leeftijdsgroepen. Hoewel men verwacht dat jongeren de meest milieubewuste generatie zijn, bleek uit onderzoek van het CBS uit 2020 dat juist *ouderen (65+)* het meest milieubewust zijn. Afwijkend op dit onderzoek zien we in Sliedrecht dat *jongeren*, en dan vooral *18-24-jarigen*, ook laag scoren op het belang van de doelstelling. **Gezien de verschillen tussen leeftijdsgroepen in hun prioriteit binnen het afvalbeleid, is het geen verrassing dat de 65-plussers een positie nabij de groep met duurzaamheid als hoogste prioriteit innemen**, en de *18-34-jarigen* zich in de buurt bevinden van de groepen die kosten en gemak belangrijker vinden. *Praktisch opgeleide inwoners* vinden de doelstelling vaker realistisch en belangrijk dan *theoretisch en middel-opgeleiden*. Tot slot zien we dat *inwoners die dichtbij afvalbakken wonen* de doelstelling vaker realistisch en belangrijk vinden dan *inwoners die op grote(re) afstand wonen*.

3. Toekomstig afvalbeleid Sliedrecht

3.1 Slot op containers

We legden drie stellingen voor met betrekking tot het eventueel invoeren van een slot op afvalcontainers. Het gaat hier dus alleen om een slot op containers te plaatsen die met een pasje te openen is, zonder aanvullende consequenties zoals het laten betalen per zak restafval. **Ongeveer de helft** van de inwoners is het er **(helemaal) mee eens** dat *sloten op containers geplaatst moeten worden als omliggende gemeenten dat ook doen*, terwijl iets **minder dan vier op de tien** het hier juist **(helemaal) niet mee eens** is. Tegelijkertijd zegt **bijna de helft** van de inwoners dat het *openen van afvalcontainers met een pasje te lastig is en daarom nooit ingevoerd moet worden*, **ruim vier op de tien** is het daar **(helemaal) niet mee eens**. Bij de laatste stelling: *afvalcontainers moeten alleen met een pasje geopend kunnen worden*, zien we dezelfde verdeeldheid. Deze drie stellingen vormen één coherente index die de dieperliggende houding weergeeft ten opzichte van een slot op containers.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

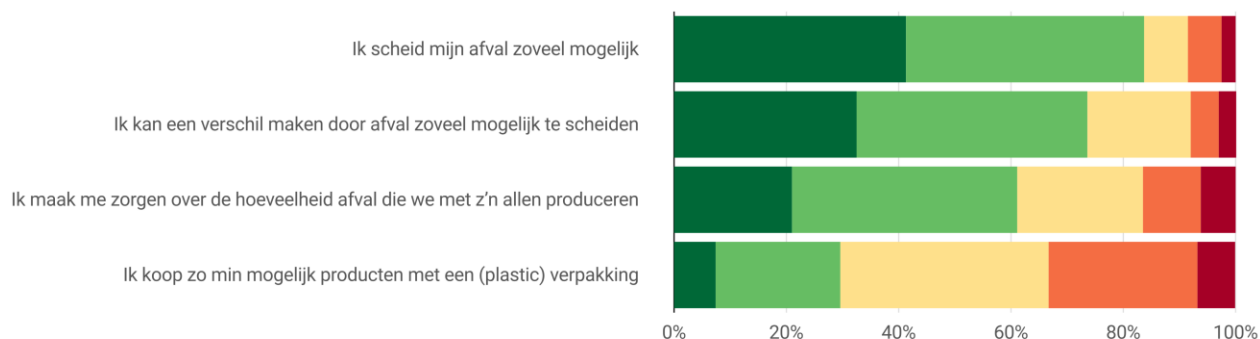
3.2 De wil om afval te verminderen

We zagen eerder dat redelijk veel Sliedrechtters het belangrijk vinden om de landelijke doelstelling te behalen. Dit wordt bevestigd wanneer we naar de onderstaande stellingen kijken. Ongeveer acht op de tien van de Sliedrechtters geeft namelijk aan *al zoveel mogelijk te scheiden* en *denkt een verschil te kunnen maken door afval zoveel mogelijk te scheiden*. Bovendien geeft meer dan de helft (zes op de tien) aan *zich zorgen te maken over de hoeveelheid afval die we produceren*. Echter geeft maar drie op de tien aan *zo min mogelijk plastic verpakkingen te kopen*. Meer dan een derde zegt neutraal te zijn op deze laatste stelling en een derde geeft aan geen of (helemaal) geen rekening te houden met het kopen van producten zonder plastic verpakking.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

Kieskompas

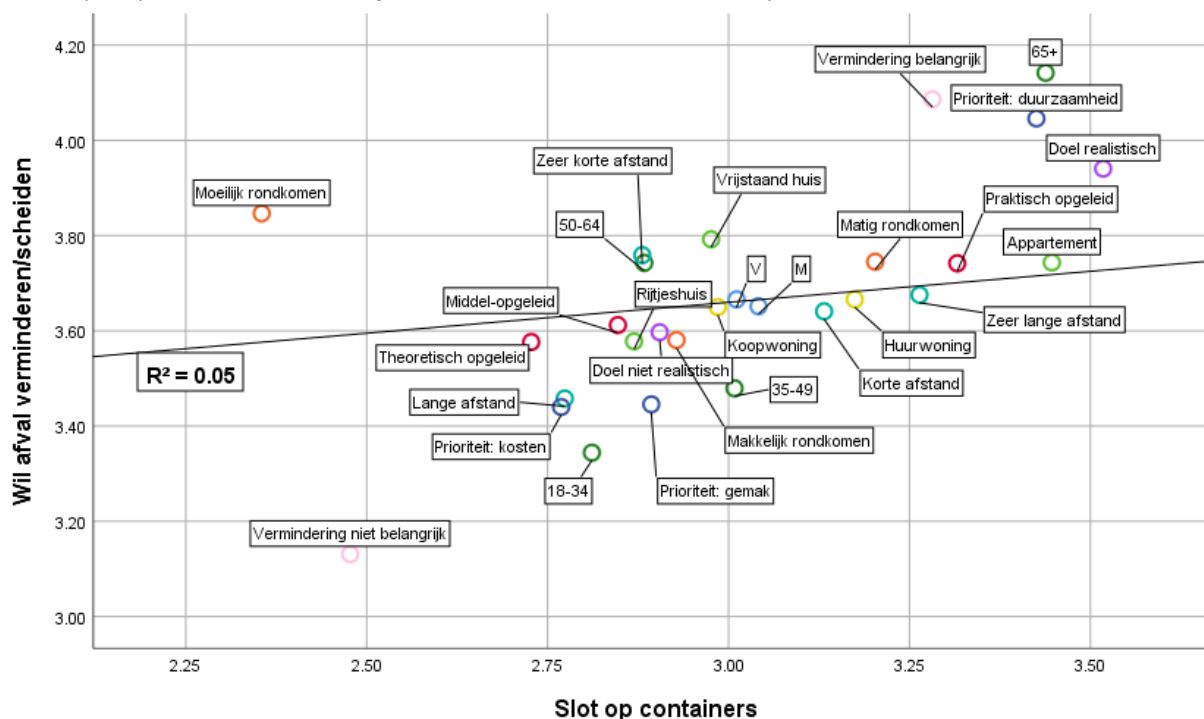
■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

De (cor)relatie tussen Afval verminderen en Slot op containers

In bovenstaand groependiagram zien we dat er een zwak verband is tussen *de wil om afval te verminderen/scheiden* en een *slot op de containers*. **Inwoners die zich meer willen inzetten om hun eigen afval te verminderen zijn dus vaker voorstander van een slot op de containers.** De index '*wil afval verminderen/scheiden*' is gebaseerd op de vijf eerder besproken stellingen in dit hoofdstuk en de index '*Slot op containers*' is gebaseerd op drie stellingen in hoofdstuk 3.1. Meer uitleg over de indexen wordt gegeven in hoofdstuk 5.1.

Binnen de groepen zien we logischerwijs dat inwoners die *duurzaamheid als prioriteit* aangaven en *degenen die de landelijke doelstelling belangrijk en realistisch* noemen, een hogere bereidheid hebben

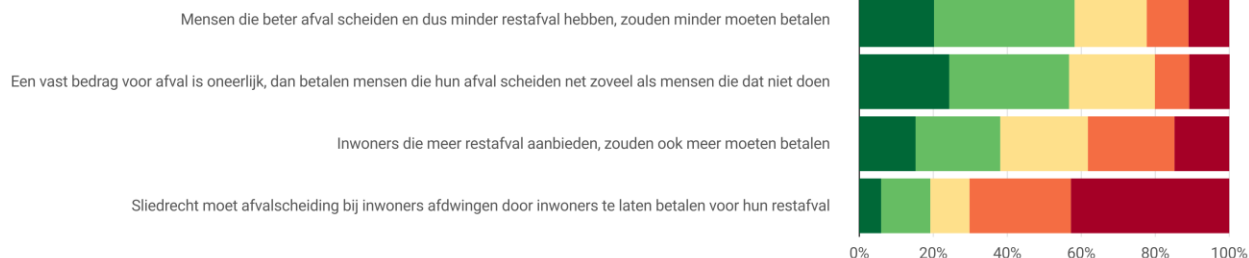
om afval te verminderen/scheiden en vaker kiezen voor een slot op containers. Ook Sliedrechters in de *pensioenfase* van hun leven (65+) hebben een hoge bereidheid afval te verminderen en een slot op de containers te aanvaarden. *Praktisch opgeleiden en inwoners die in een appartement wonen*, zijn vaker voorstander van een slot op de containers. Inwoners die *moeilijk rondkomen* hebben een hoge bereidheid om afval te scheiden maar kiezen het minst vaak voor een slot op de container, terwijl degenen die *matig rondkomen* hier juist het vaakst voor kiezen. Zoals we eerder ook zagen nemen *Sliedrechters in de opbouwfase (18 -34)* een bijzondere positie in. Zij scoren vrij laag op een slot op de containers, en ook laag op de wil om afval te verminderen. Binnen deze leeftijdsgroep zijn het vooral de 25-34-jarigen die het minst bereid zijn om hun afval te verminderen/scheiden. Zoals eerder opgemerkt is de prioriteit van deze leeftijdsgroep belangrijk voor hun positie.

3.3 Betalen per afvalzak

Vervolgens vroegen we inwoners hoe zij denken over het doorberekenen van de kosten voor afval aan mensen die meer restafval aanbieden, oftewel betalen per afvalzak. Meer dan de helft van de inwoners is van mening dat *mensen die beter afval scheiden minder zouden moeten betalen* en dat een *vast bedrag voor afval niet eerlijk is, omdat mensen die hun afval scheiden dan net zoveel betalen als mensen die dat niet doen*. Er is echter duidelijk minder steun voor het omgekeerde principe waarbij *inwoners die meer restafval aanbieden ook meer zouden moeten betalen*; vier op de tien is het hier mee eens. Slechts twee op de tien is het er (helemaal) mee eens dat *de gemeente Sliedrecht afvalscheiding bij inwoners moet afdwingen door de inwoners te laten betalen voor hun restafval*. **Er is dus redelijk wat draagvlak voor een systeem waarbij goed gedrag – minder restafval door beter scheiden – financieel beloond wordt, maar afvalscheiding afdwingen door mensen te laten betalen voor restafval kan op weinig steun rekenen.**

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

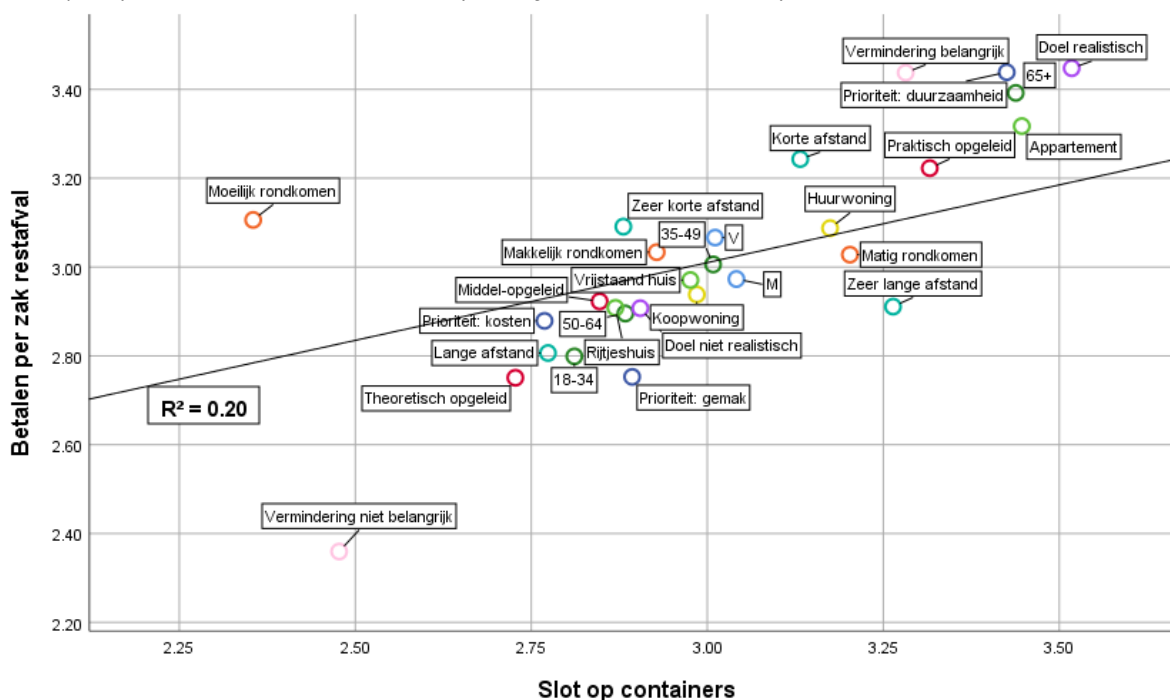
■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

› De (cor)relatie tussen betalen per afvalzak en Slot op containers

In bovenstaand groependiagram zien we dat er een redelijk sterk verband bestaat tussen *betalen per afvalzak* en een *slot op de containers*. **Inwoners die voorstander zijn van een slot vinden ook vaker dat er betaald moet worden per zak restafval.**

Wederom komt een ideologisch beeld naar voren; *inwoners die duurzaamheid de belangrijkste prioriteit vinden en de landelijke doelstelling belangrijk en realistisch noemen*, zijn vaker voorstander van het betalen per afvalzak. Inwoners die het behalen van de landelijke doelstelling niet belangrijk vinden, zien het betalen per zak restafval en een slot op de container niet zitten. Daarnaast blijkt dat inwoners in de pensioenfase van hun leven (65-plussers) vaker voorstander zijn van het betalen per afvalzak dan andere leeftijdsgroepen. Iemands inkomenspositie lijkt echter weinig invloed te hebben op de voorkeur voor het betalen per afvalzak, ondanks dat er bij een slot op de container wel grote verschillen zijn. *Theoretisch opgeleiden* zijn minder vaak voorstander van het betalen per afvalzak dan *praktisch en middel-opgeleiden*. Tot slot zien we dat *inwoners die op zeer korte afstand van afvalbakken wonen* minder enthousiast zijn over het betalen per afvalzak dan inwoners die op een korte afstand wonen. Mogelijk zijn inwoners die op zeer korte afstand van de afvalbakken wonen bang voor overlast.

› 3.4 Nascheiding

Een andere mogelijkheid van afvalscheiding is nascheiding. Bij nascheiding wordt het afval door de afvalverwerker gescheiden. Door contractuele verplichtingen zou dit voor de gemeente Sliedrecht eerder een oplossing op de langere termijn zijn, maar we legden hierover wel twee stelling voor.

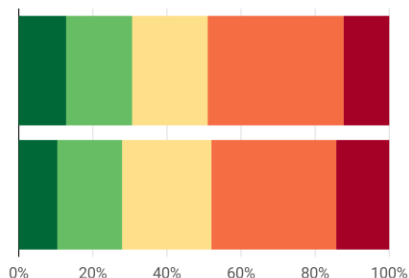
Ruim drie op de tien Sliedrechtters is het er **(helemaal) mee eens** dat *afvalscheiding te ingewikkeld voor inwoners is en dat de afvalverwerker dit gewoon zou moeten doen (nascheiding)*. Ook vindt iets **minder dan drie op de tien** dat *de afvalverwerker afval zou moeten scheiden, ook als mensen zich hierdoor minder bewust worden van het afval dat ze creëren*. Bij beide stellingen is iets **minder dan de helft** het er **(helemaal) niet mee eens**.

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen?

■ Helemaal mee eens ■ Mee eens ■ Neutraal ■ Niet mee eens ■ Helemaal niet mee eens

Afvalscheiding is te ingewikkeld voor inwoners, dat zou de afvalverwerker gewoon moeten doen (nascheiding)

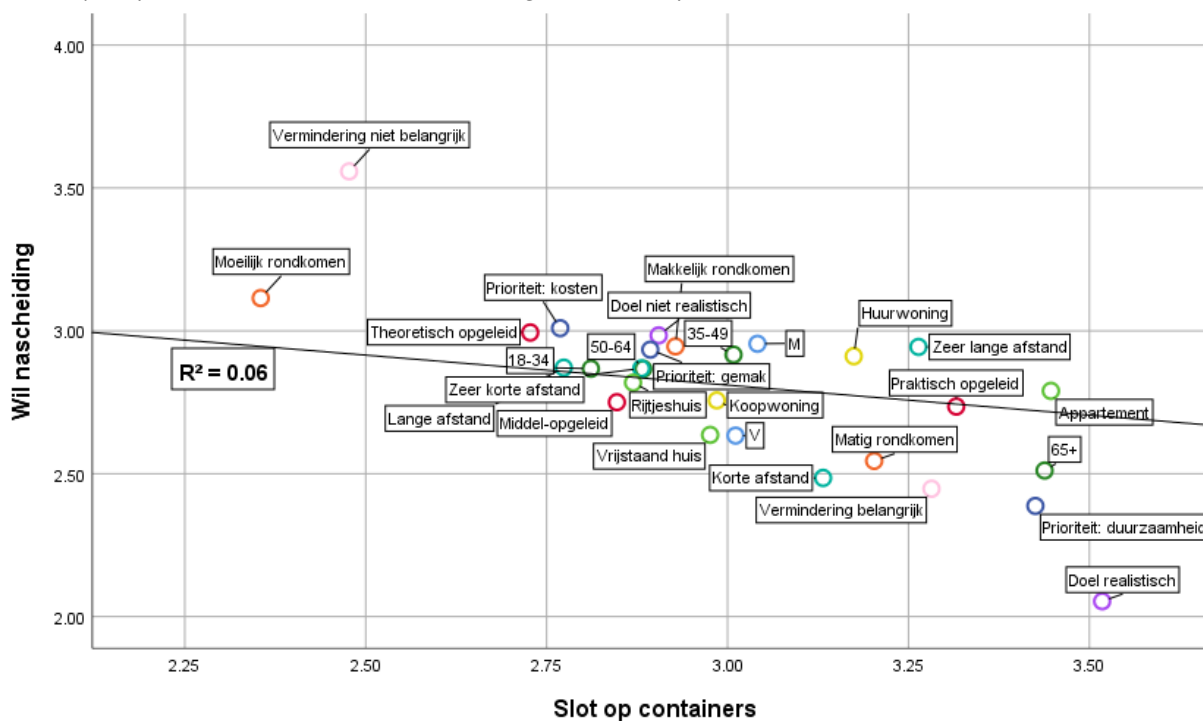
De afvalverwerker zou moeten scheiden, ook als mensen zich hierdoor minder bewust worden van het afval dat ze creëren

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

› De (cor)relatie tussen Nascheiding en Slot op containers

Vervolgens zien we in het groepondiagram dat er een zwak negatief verband bestaat tussen voorstander zijn van nascheiding en een slot op de containers. **Inwoners die voorstander zijn van nascheiding zijn minder vaak voorstander van een slot op de containers.**

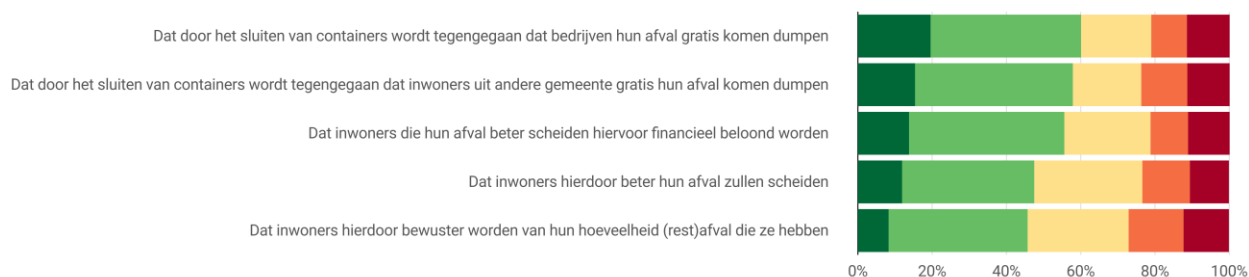
Inwoners die de *landelijke doelstelling van afvalvermindering niet belangrijk* vinden kiezen vaker voor nascheiding terwijl inwoners die *duurzaamheid de belangrijkste prioriteit* vinden hier juist minder vaak voorstander van zijn. Sliedrechtters in de *pensioenfase* (65+) kiezen minder vaak voor nascheiding dan andere leeftijdsgroepen. Inwoners die *moeilijk rondkomen* kiezen het vaakst voor nascheiding, terwijl mensen die *matig rondkomen* hier het minst vaak voor kiezen.

3.5 Diftar werkt

Er zijn verschillende argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval, hetgeen neerkomt op Diftar. Over het algemeen geven de respondenten aan dat onderstaande argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval (heel) belangrijk zijn. Zo vindt ruim de helft van de Sliedrechtse *inwoners uit andere gemeenten en/of bedrijven gratis hun afval komen dumpen* een belangrijk argument. Ook het argument dat inwoners die hun afval beter scheiden hiervoor financieel beloond worden wordt door veel inwoners belangrijk genoemd. De argumenten dat inwoners hierdoor beter hun afval zullen scheiden en dat inwoners hierdoor beter bewust worden van de hoeveelheid (rest)afval die ze hebben, krijgen van iets minder dan de helft van de inwoners steun. Bij elk van de argumenten vindt (minder dan) een kwart van de Sliedrechtse deze (helemaal) niet belangrijk.

Hoe belangrijk vindt u onderstaande argumenten om containers van een slot te voorzien en mensen te laten betalen voor hun restafval?

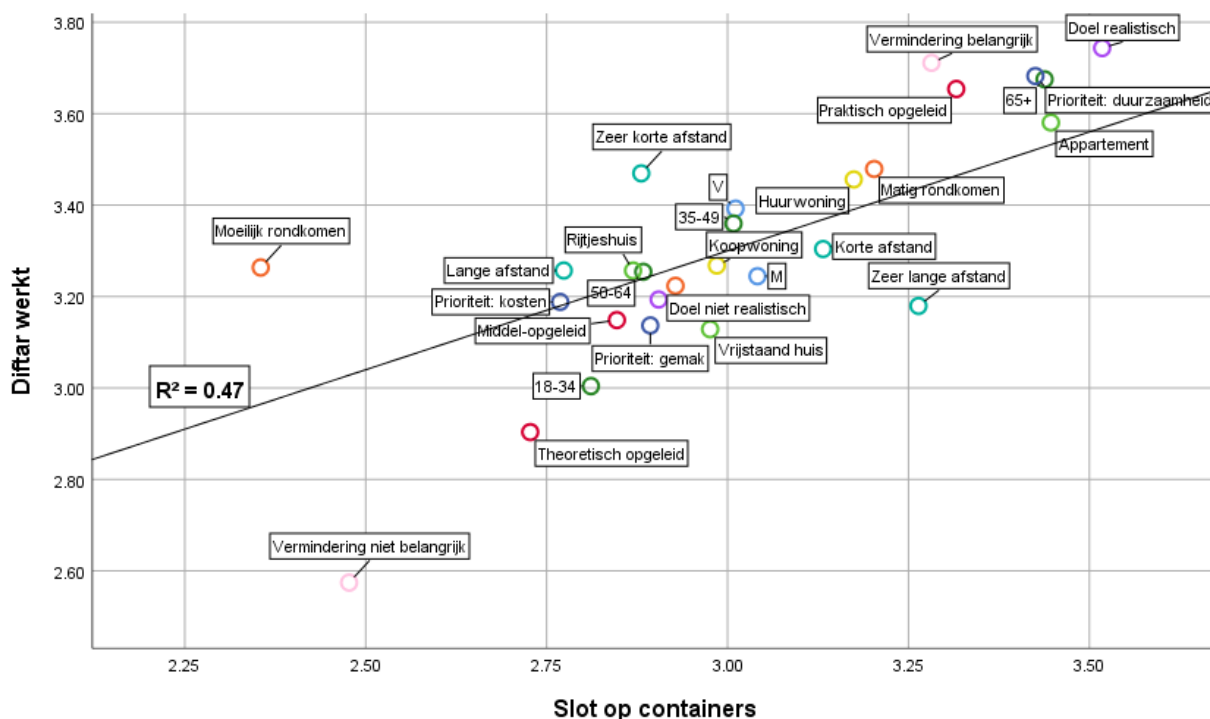
■ Heel belangrijk ■ Belangrijk ■ Niet onbelangrijk, maar ook niet belangrijk ■ Niet belangrijk ■ Helemaal niet belangrijk

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

De (cor)relatie tussen Diftar werkt en Slot op containers

Wanneer we kijken naar de relatie tussen Diftar werkt en slot op de containers zien we een sterk verband. **Inwoners die meer voorstander zijn van sloten op containers vinden de argumenten die voor Diftar pleiten duidelijk vaker belangrijker.**

We zien hier grotendeels eenzelfde beeld als bij voorgaande vragen. Degenen die *duurzaamheid* hoog in het vaandel hebben, *vermindering van restafval belangrijk* vinden en mensen in de *pensioenfase* (65+), zijn het vaker eens met de argumenten die voor het invoeren van Diftar pleiten. Dit geldt ook voor inwoners van een *appartement* en *praktisch opgeleiden*. Mensen in de *opbouwfase* (18-34 jaar), *theoretisch opgeleiden* en degenen die *de landelijke doelstelling niet belangrijk* noemen, vinden de argumenten voor Diftar juist minder vaak belangrijker.

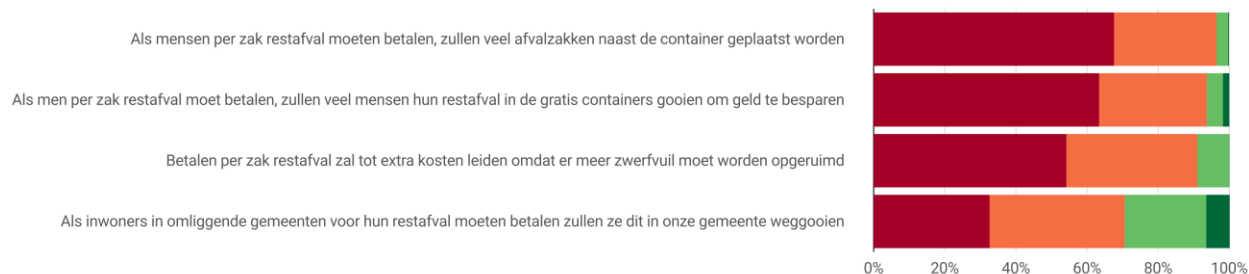
3.6 Negatieve gevolgen Diftar

Waar in de vorige vraag positieve argumenten voor Diftar werden voorgelegd, laat dit diagram zien hoe Sliedrechters denken over de eventuele negatieve gevolgen van Diftar.

De overgrote meerderheid verwacht negatieve gevolgen als mensen per zak restafval moeten betalen, *zowel op het gebied van zwerfvuil/dumpen van afval als toenemende kosten*. Men heeft tegelijkertijd ook zorgen over de *relatie tussen het Sliedrechtse afvalbeleid en dat van omliggende gemeenten*. **Zeven op de tien** denkt dat afval in Sliedrecht gedumpt zal worden als omliggende gemeente Diftar gebruiken maar Sliedrecht dit niet doet.

Hieronder volgen een aantal stellingen. Geef voor iedere stelling aan hoe waarschijnlijk u het vindt dat onderstaande dingen zullen gebeuren

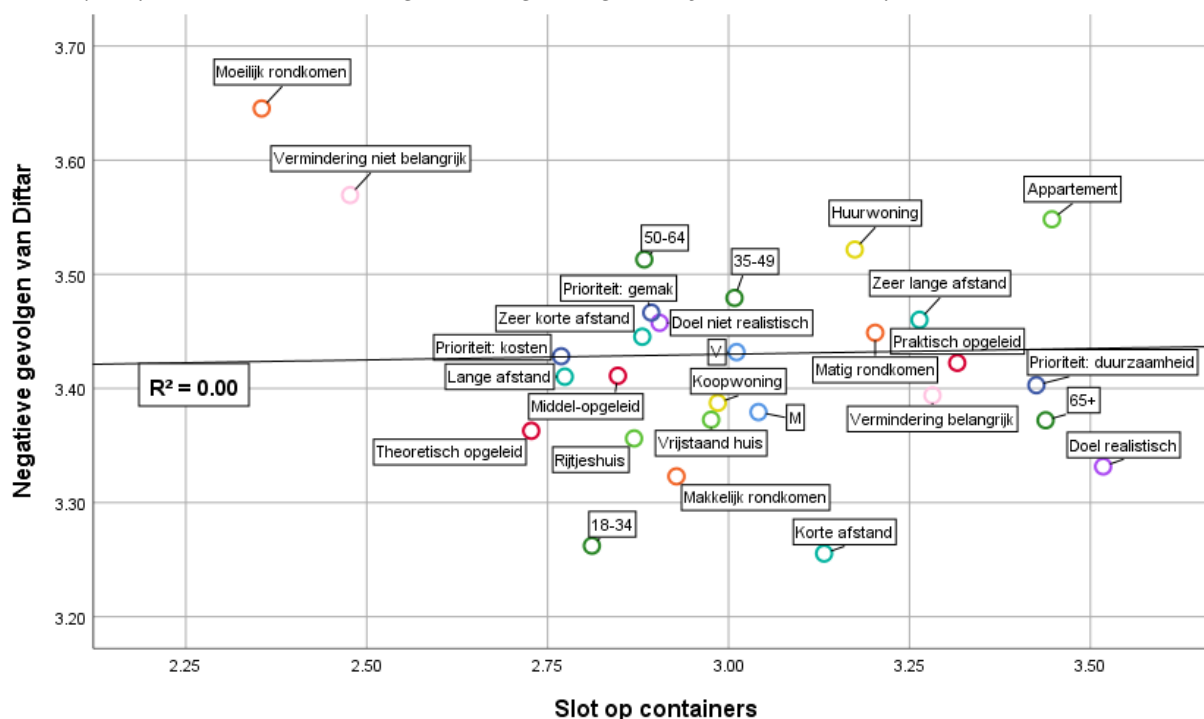
■ Dit gaat zeker gebeuren ■ Dit zal waarschijnlijk wel gebeuren ■ Dit zal waarschijnlijk niet gebeuren ■ Dit zal zeker niet gebeuren

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

De (cor)relatie tussen Negatieve gevolgen Diftar en Slot op containers

Er is geen verband tussen hoe waarschijnlijk de negatieve gevolgen van Diftar zijn voor iemand, en of die een slot op containers wil.

Sliedrechtse die moeilijk rondkomen, bewoners van een *appartement* en zij die *vermindering van restafval niet belangrijk vinden*, verwachten het vaakst negatieve gevolgen van als mensen per zak restafval zouden moeten betalen. *Sliedrechtse in de opbouwfase (18-34 jaar)* zien juist minder negatieve gevolgen. Dit is vooral zo bij de jongsten uit deze groep: de 18-24-jarigen verwachten het minst negatieve gevolgen. Dit kan te wijten zijn aan een meer optimistisch en ideologisch beeld op de toekomst, of aan het gebrek aan financiële prikkel voor hen persoonlijk, omdat de meerderheid nog bij hun ouders woont.

3.7 Zorgen bij Diftar

We zagen bij de vorige vraag al dat een grote meerderheid van de Sliedrechtse negatieve gevolgen verwacht van een Diftar systeem met een slot op de containers. Welke zorgen dat precies zijn en in welke mate men zich daarover zorgen maakt zien we hieronder.

De zorg om toename van zwerfafval is veruit het grootst en wordt breed gedeeld. Bijna alle respondenten zegt zich hier veel of redelijk veel zorgen om te maken als mensen zouden moeten betalen voor hun restafval. Sliedrechtse blijken verder verdeeld. De financiële component die voortvloeit uit Diftar (*grotere gezinnen gaan in principe meer betalen*) baart vier op de tien inwoners zorgen, maar de groep die zich daar geen zorgen over maakt is bijna net zo groot. Datzelfde zien we bij de stelling dat *'het voor inwoners van hoogbouw ingewikkeld is om afval te scheiden'*. Vier op de tien is hier bezorgd over, maar ruim drie op de tien maakt zich juist geen zorgen. Het minst zorgen baart de *ingewikkeldheid van het openen van een afvalcontainer*.

In hoeverre zou u zich zorgen maken als bij het nieuwe afvalbeleid van Sliedrecht de containers op slot zouden gaan, waarbij inwoners voor hun restafval zouden moeten betalen?

■ Veel zorgen ■ Redelijk veel zorgen ■ Een beetje zorgen ■ Bijna geen zorgen ■ Helemaal geen zorgen

Dat inwoners hun afvalzak naast de afvalcontainer zullen plaatsen, waardoor meer zwerfafval ontstaat

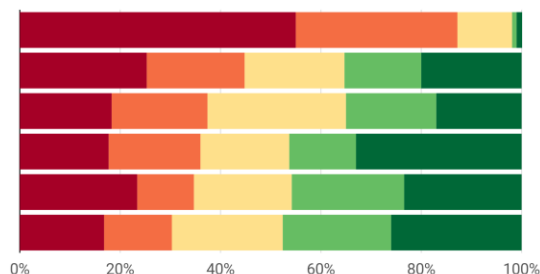
Dat grotere gezinnen in principe meer restafval hebben, waardoor ze dus ook meer moeten betalen

Dat het voor inwoners die in hoogbouw wonen ingewikkeld kan zijn om afval te scheiden

Dat hondenbezitters gedupeerd worden als ze moeten betalen voor het inleveren van poepafval

Dat bij het invoeren van het pasjes systeem onvoldoende aandacht is voor de privacy van inwoners

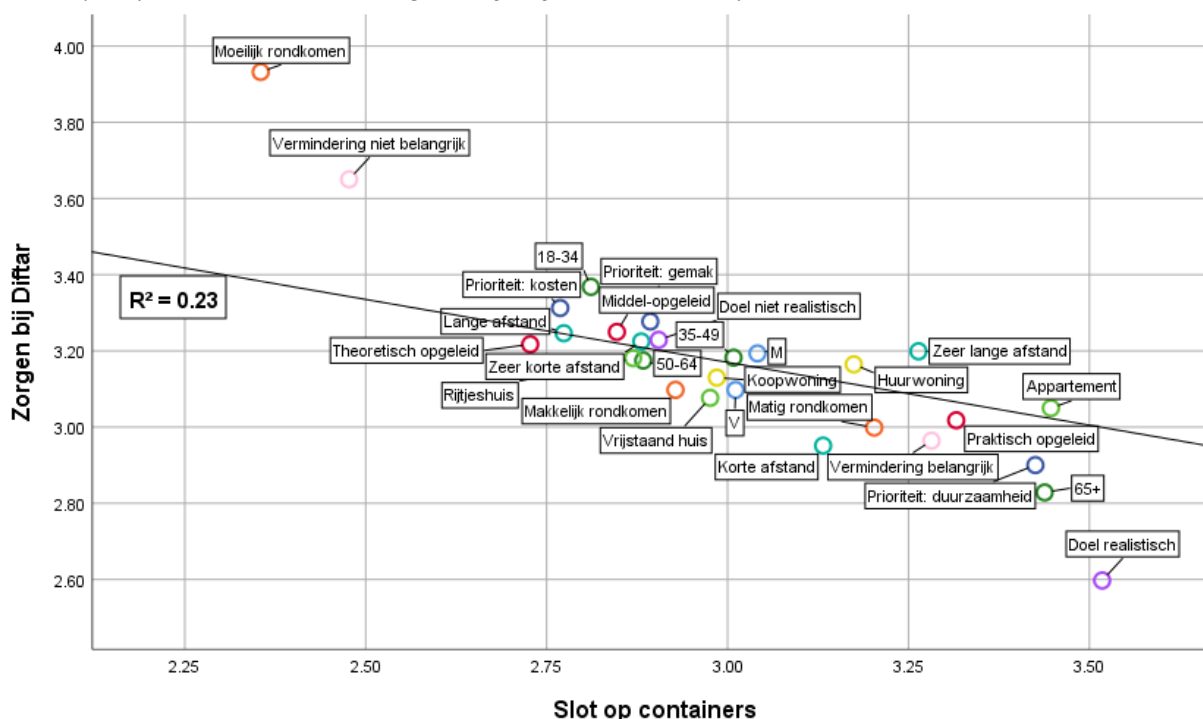
Dat het openen van de afvalcontainer met een pasje ingewikkeld is voor inwoners

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

› De (cor)relatie tussen Zorgen bij Diftar en Slot op containers

Er is een redelijk sterk tot sterk negatief verband tussen de zorgen die men heeft over Diftar en hoezeer men voorstander is van een slot op de containers: **inwoners die zich veel zorgen maken over Diftar, zijn minder vaak voorstander van een slot op de containers.**

De groep die aangeeft *moelijk rond te komen* en de groep die *de landelijke doelstelling van vermindering van restafval niet belangrijk* noemt, maken zich het meest zorgen over invoering van Diftar. *Jongere Sliedrechtters (18-34 jaar)* maken zich meer zorgen dan *ouderen (65+)*. En *praktisch opgeleiden* maken zich minder zorgen dan *theoretisch* en *middel-opgeleiden*. Inwoners die de *doelstelling realistisch* noemen en *duurzaamheid de belangrijkste prioriteit* vinden, maken zich minder zorgen om Diftar.

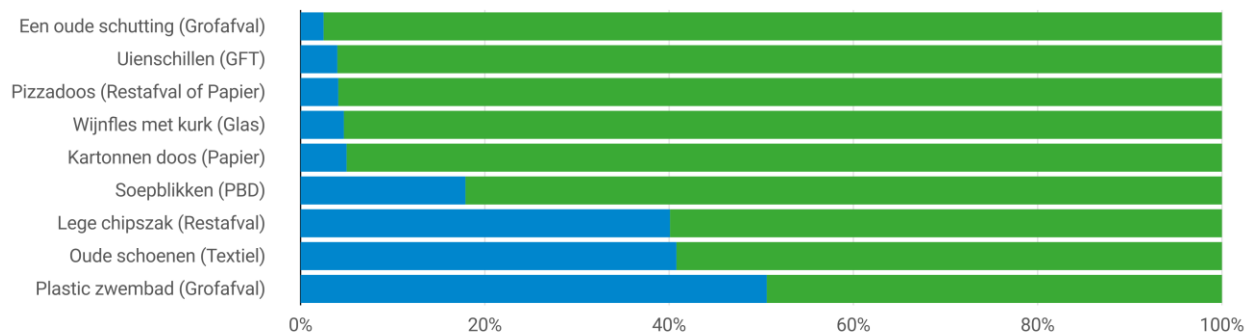
3.8 Kennis afvalscheiding

We zagen tot nu toe dat idealisme en overtuiging van grote invloed is op de meningsvorming over afvalbeleid en bereidheid tot afvalscheiding, maar net zo cruciaal is kennis van zaken over afvalscheiding. We legden daarom een aantal afvalproducten voor aan de inwoners. Weten zij waar die thuishoren? **We kunnen concluderen dat het met de kennis van Sliedrechters over het algemeen goed zit.** De paar uitzonderingen laten wel zien dat het belangrijk blijft inwoners goed te informeren.

Waar zouden de volgende dingen weggegooid moeten worden?

Juiste antwoord staat tussen haakjes

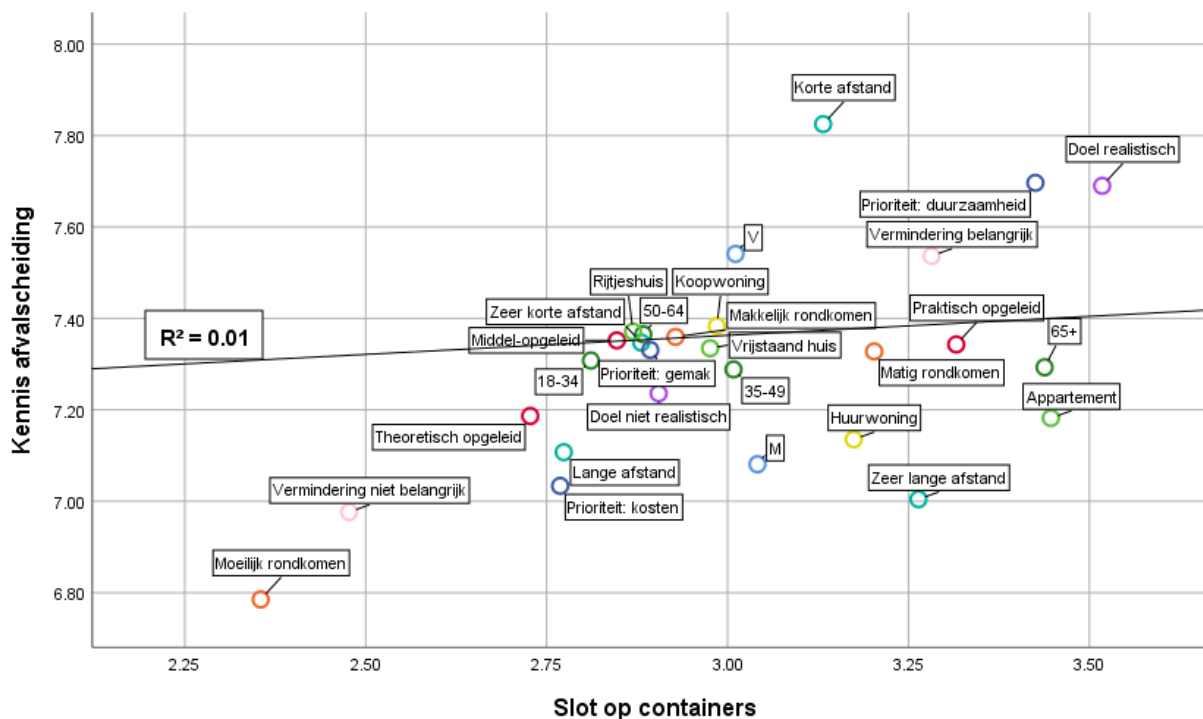
■ Onjuist ■ Juist

Door Kieskompas Gemaakt met LocalFocus

Bron: Onderzoek Kieskompas in Sliedrecht

De (cor)relatie tussen Kennis afvalscheiding en Slot op containers

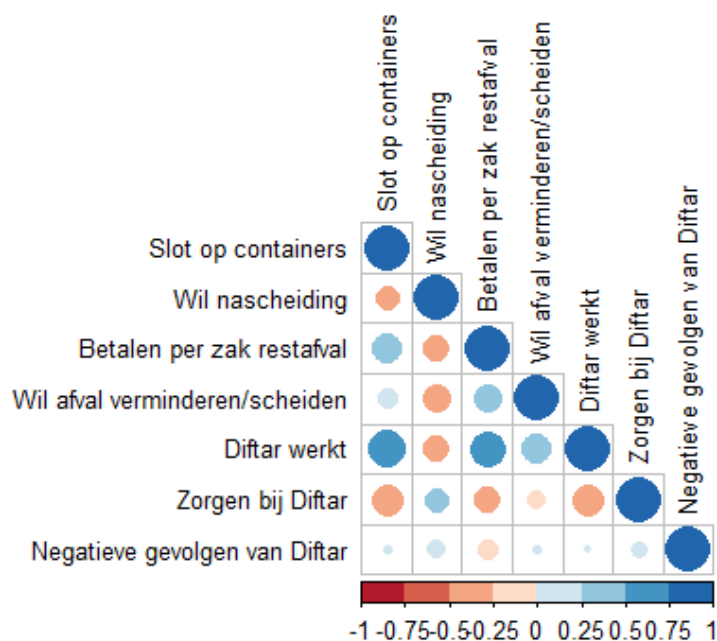
We keken ook naar het verband tussen kennis van afvalscheiding en een slot op de containers. Dit verband is zwak; **inwoners die meer kennis hebben over afvalscheiding zijn maar iets vaker voorstander van een slot op de containers.**

Vooraf inwoners die dichterbij afvalbakken wonen, duurzaamheid de belangrijkste prioriteit vinden en de landelijke doelstelling realistisch en belangrijk vinden, hebben meer kennis van afvalscheiding. Opleidingsniveau heeft geen sterk effect, maar *theoretisch opgeleiden* hebben minder goede antwoorden gegeven dan *praktisch en middel-opgeleiden*. Vrouwen hebben meer kennis van afvalscheiding dan mannen.

4. Sterkste (cor)relatie van de verschillende houdingen

Bovenstaande groepondiagrammen geven telkens het verband weer tussen hoe zeer men voorstander is van een slot op containers, en de overige indexen. Er zijn echter ook indexen die onderling een sterk verband vertonen. Deze verbanden zijn hieronder weergegeven in een correlatieplot. Positieve verbanden staan in het blauw, negatieve in het oranje. Hoe groter de cirkel en hoe donkerder de kleur, hoe sterker het verband. **De twee sterkste verbanden (en dus grootste cirkels) zijn tussen Slot op containers en Diftar werkt en tussen Diftar werkt en Betalen per zak restafval.** Dit zijn positieve verbanden, wat betekent dat wie voorstander is van een slot op containers, over het algemeen de argumenten die pleiten voor Diftar belangrijker vindt en voorstander is van betalen per zak restafval; en vice versa. Alle drie hangen negatief samen met zich zorgen maken over Diftar, dus wie zich zorgen maakt is over het algemeen geen voorstander en er ook niet van overtuigd is van de argumenten die voor Diftar pleiten. Daarnaast maken voorstanders van nascheiding zich vaker zorgen over Diftar en denken vaker dat Diftar niet werkt. Bovendien zijn zij geen voorstander van betalen per zak restafval of een slot op containers. Ook willen voorstanders van nascheiding zelf niet hun afval verminderen of scheiden.

Tot slot vertoont het zien van de negatieve gevolgen van Diftar geen sterk verband met andere indexen. De duidelijke positieve samenhang tussen verschillende indexen (slot, betalen per zak, afval willen verminderen, en Diftar werkt) die juist negatief samenhangen met andere (nascheiding, zorgen over Diftar) **wijzen erop dat er een onderliggende houding bestaat over afval en afvalbeleid.** Of men negatieve gevolgen ziet van Diftar lijkt echter geen onderdeel te zijn van deze houding, en dus geen effect te hebben op de overtuiging die men houdt ten opzichte van Diftar.

› 5. Appendix

› 5.1 Ontwikkeling van de dieperliggende dimensies

Om de dieperliggende houdingen te achterhalen is gebruik gemaakt van statistische technieken die verschillende vragen met hetzelfde onderliggende concept tot één index (item of schaal) combineren. Deze technieken worden factoranalyse en betrouwbaarheidsanalyses genoemd.

Factoranalyse wordt gebruikt om te bepalen of meerdere op zichzelf staande variabelen hetzelfde concept meten. Als een vragenlijst bijvoorbeeld zes vragen over een bepaald onderwerp bevat, zullen factoranalyses meten of deze zes variabelen sterk gecorreleerd zijn, in de mate dat ze kunnen worden gecombineerd tot één geaggregeerde variabele (een index of schaal). Over het algemeen worden scores – ‘de factorladingen’ - hoger dan 0,4 of lager dan -0,4 als voldoende beschouwd voor een opname in een index (technisch gezegd wordt zo de constructvaliditeit bepaald).

Betrouwbaarheidsanalyse (met Cronbach’s Alpha als maat) meet consistentie en wordt veel gebruikt in surveyonderzoek. Het wordt gebruikt om de bevindingen van factoranalyses aan te vullen als een secundaire stap om verder te bevestigen of verschillende variabelen als groep nauw genoeg met elkaar samenhangen. Deze betrouwbaarheidsanalyse berekent de gemiddelde correlatie tussen de items. Over het algemeen wordt een Cronbach's Alpha-score van 0,6 tot 0,7 als acceptabel beschouwd, terwijl een score hoger dan 0,8 als zeer goed wordt beschouwd.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totstandkoming van de verschillende dieperliggende dimensies en de desbetreffende factor- en betrouwbaarheids-scores.

Dieperliggende houding	Stellingen	Factor-score	Betrouwbaarheids-score
<i>Wil afval verminderen/scheiden</i>	Ik kan een verschil maken door afval zoveel mogelijk te scheiden	0,798	0,723
	Ik scheid mijn afval zoveel mogelijk	0,797	
	Ik koop zo min mogelijk producten met een (plastic) verpakking	0,687	
	Ik maak me zorgen over de hoeveelheid afval die we met z'n allen produceren	0,681	
<i>Slot op containers</i>	Om te voorkomen dat mensen en bedrijven die daar niet voor betalen toch restafval in de containers dumpen, moeten de afvalcontainers alleen met een pasje geopend kunnen worden	0,927	0,874
	Als omliggende gemeenten een slot op hun afvalcontainers plaatsen, moet de gemeente Sliedrecht dat ook doen om te voorkomen dat andere mensen hun afval hier komen dumpen	0,898	
	Het openen van afvalcontainers met een pasje is veel te lastig en moet daarom nooit worden ingevoerd, ook als andere mensen dan hun afval hier komen dumpen - REVERSE	-0,859	
<i>Betalen per zak restafval</i>	Mensen die beter afval scheiden en dus minder restafval hebben, zouden ook minder afvalstoffenheffing moeten betalen	0,820	0,828
	Inwoners die meer restafval aanbieden, zouden ook meer moeten betalen	0,813	
	Een vast bedrag voor afval is niet eerlijk, want dan betalen mensen die hun afval scheiden net zoveel als mensen die het niet doen	0,802	
	De gemeente Sliedrecht moet afvalscheiding bij inwoners afdwingen door inwoners te laten betalen voor hun restafval	0,774	
<i>Wil nascheiding</i>	Afvalscheiding is te ingewikkeld voor inwoners, dat zou de afvalverwerker gewoon moeten doen (nascheiding)	0,881	0,864
	In plaats van inwoners afval te laten scheiden, zou de afvalverwerker dat moeten doen (nascheiding), ook als mensen zich hierdoor minder bewust worden van het afval dat ze creëren	0,864	
<i>Diftar werkt</i>	Dat inwoners hierdoor beter hun afval zullen scheiden	0,871	0,888
	Dat door het sluiten van containers wordt tegengegaan dat inwoners uit andere gemeente gratis hun afval komen dumpen	0,831	
	Dat door het sluiten van containers wordt tegengegaan dat bedrijven hun afval gratis komen dumpen	0,828	
	Dat inwoners hierdoor bewuster worden van hun hoeveelheid (rest)afval die ze hebben	0,828	
	Inwoners die hun afval beter scheiden, worden hiervoor financieel beloond	0,802	
<i>Zorgen bij Diftar</i>	Dat het openen van de afvalcontainer met een pasje ingewikkeld is voor inwoners	0,746	0,762
	Dat bij het invoeren van het pasjes systeem onvoldoende aandacht is voor de privacy van inwoners	0,716	
	Dat grotere gezinnen in principe meer restafval hebben, waardoor ze dus ook meer moeten betalen	0,702	
	Dat het voor inwoners die in hoogbouw wonen ingewikkeld kan zijn om afval te scheiden	0,682	
	Dat hondenbezitters gedupeerd worden als ze moeten betalen voor het inleveren van poepafval	0,637	
	Dat inwoners hun afvalzak naast de afvalcontainer zullen plaatsen, waardoor meer zwerfafval ontstaat	0,586	
<i>Negatieve gevolgen van Diftar</i>	Betalen per zak restafval zal tot extra kosten leiden omdat er meer zwerfvuil moet worden opgeruimd	0,807	0,649
	Als mensen per zak restafval moeten betalen, zullen veel mensen hun restafval in de gratis containers gooien om geld te besparen	0,787	
	Als mensen per zak restafval moeten betalen, zullen veel afvalzakken naast de container geplaatst worden	0,715	
	Als inwoners in omliggende gemeenten voor hun restafval moeten betalen zullen ze hun restafval in onze gemeente weg gaan gooien	0,560	